

VEREJNÁ VYHLÁŠKA

Oznámenie o prerokovaní Programu záchrany PP Jaskyňa Muráň 1

Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja (ďalej len „Okresný úrad Žilina“), ako príslušný orgán štátnej správy ochrany prírody a krajiny v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa § 64 ods. 1 písm. c) a § 67 písm. c) bod 2. zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon OPaK“) a § 26 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“), Vám oznamuje zámer a zároveň Vás pozýva na **prerokovanie Programu záchrany prírodnej pamiatky Jaskyňa Muráň 1**, ktoré sa uskutoční

dňa 26. 7. 2017 o 10.30 hod.

na Správe Slovenských jaskýň, Hodžova 11, 031 01 Liptovský Mikuláš

Program záchrany o PP Jaskyňa Muráň 1 vypracovala Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Správa Slovenských jaskýň Liptovský Mikuláš, Hodžova 11, 031 01 Liptovský Mikuláš podľa prílohy č. 21 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Program:

1. Prezentácia Programu záchrany (ŠOP SR, Správa slovenských jaskýň)
2. Návrhy, pripomienky (účastníci)
3. Proces schvaľovania (Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie)

Do kompletného Programu záchrany o PP Jaskyňa Muráň 1 a jeho príloh je možné nahliadnuť na Okresnom úrade Žilina, odbore starostlivosti o životné prostredie, Námestie M. R. Štefánika 1, 010 01 Žilina; na Správe slovenských jaskýň, Hodžova 11, 031 01 Liptovský Mikuláš a na <https://www.minv.sk/?odbor-starostlivosti-o-zivotne-prostredie-73>

Účasť vlastníkov (nájomcov, správcov) dotknutých pozemkov je nutná.

Za deň doručenia Programu záchrany o PP Jaskyňa Muráň sa podľa § 26 ods.2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, považuje 15. deň odo dňa vyvesenia tejto verejnej vyhlášky na úradnej tabuli Okresného úradu Žilina a na dočasnej úradnej tabuli dotknutej obce Blatnica v okrese Martin.
Okresný úrad Žilina žiada obec Blatnica o zverejnenie verejnej vyhlášky najneskôr do 25.07. 2017.

Svoje pripomienky a námietky k Programu záchrany PP Jaskyňa Muráň 1 zašlite písomne do termínu prerokovania, alebo ich uplatnite najneskoršie v deň prerokovania. V prípade neuplatnenia pripomienok do stanoveného termínu, Okresný úrad Žilina má za to, že súhlasíte s Programom záchrany PP Jaskyňa Muráň 1.

Okresný úrad Žilina
odbor starostlivosti o životné prostredie
Nám. M. R. Štefánika 1
010 01 Žilina
-5-

RNDr. Drahomíra Macášková
vedúca odboru

Prílohy:

Program záchrany o prírodnú pamiatku Jaskyňa Muráň 1 (koncept)
Potvrdenie o informovaní verejnosti (len obec Blatnica)

Doručuje sa:

Obec Blatnica, Obecný úrad Blatnica č. 1, 038 15 Blatnica
ŠOP SR, Správa slovenských jaskýň, Hodžova 11, 031 01 Liptovský Mikuláš
Jaskyniarsky klub Speleo Turiec, Jozef Haráni, Dielenská Okružná 48, 038 61 Vrútky
Slovenská Speleologická Spoločnosť, Hodžova 11, 031 01 Liptovský Mikuláš
Okresný úrad Martin, odbor starostlivosti o životné prostredie, Námestie S.H.Vajanského 1, 036 58 Martin
ŠOP SR, Správa NP Veľká Fatra, P. O. Hviezdoslava 38, 036 01 Martin
LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, generálne riaditeľstvo, Nám. SNP 8, 975 66 Banská Bystrica

OKRESNÝ
ÚRAD
ŽILINA

Telefón
++421/041/ 507 6806

Fax
++421/041/507 6809

E-mail
Jan.Rybar2@minv.sk

Internet
www.minv.sk

IČO
00151866

Program záchrany prírodnej pamiatky Jaskyňa Muráň

(koncept)

1. Súčasný stav prírodnej pamiatky

1.1. Vyhodnotenie doterajšej ochrany chráneného územia

1.1.1. Východiskové údaje

a) Základné údaje

Podľa § 24 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len „zákon“) sú všetky jaskyne na území Slovenska prírodné pamiatky. V jaskyniach platia osobitné zákazové ustanovenia, ktoré určuje § 24 ods. 4 a 5 zákona. Všetky jaskyne sú podľa Ústavy Slovenskej republiky vo vlastníctve štátu a Štátna ochrana prírody, Správa slovenských jaskýň ako odborná organizácia Ministerstva životného prostredia SR zabezpečuje starostlivosť a ochranu jaskýň na celom území Slovenskej republiky.

Jaskyňa Muráň 1 (Rcis 5792) sa nachádza v geomorfologickom celku Veľká Fatra, v podcelku Bralná Fatra, v katastrálnom území obce Blatnica. Vchod je situovaný východne od obce Blatnica pod bralnými stenami Muráňa v nadmorskej výške 1050 m. Ide o významnú fluviokrasovo-koróznou jaskyňu s dĺžkou 82,5 m a deniveláciou 19 m. Lokalita je významná predovšetkým z geomorfologického a paleontologického hľadiska.

Podmienky ochrany

V zmysle § 24 ods. 4 zákona je **zakázaná činnosť** uvedená v bodoch nasledovne:

- vstúpiť alebo inak preniknúť do nej; zákaz sa nevzťahuje na vstup alebo iný prienik v súvislosti s výkonom štátneho dozoru alebo inej kontrolnej činnosti, s výkonom činnosti spojenej so zabezpečovaním odbornej starostlivosti o jaskyňu a jej ekosystémy, ak túto činnosť vykonáva alebo obstaráva organizácia ochrany prírody, na vstup do sprístupnenej jaskyne podľa odseku 15 a na vstup do verejnosti voľne prístupnej jaskyne podľa odseku 18,
- poškodzovať a ničiť chemickú a mechanickú výplň jaskyne, biotopy živočíchov a ostatné zložky a prvky jaskynného ekosystému,
- zbierať nerasty a skameneliny, archeologické nálezy, paleontologické nálezy a ich časti, chytať alebo usmrtiť živočíchov,
- vykonávať činnosť meniacu stav vodných tokov, jazier a miest presakovania zrážkových vôd,
- vykonávať technické geologické práce, banskú činnosť a činnosť vykonávanú banským spôsobom,
- skladovať alebo vyrábať priemyselné výrobky, poľnohospodárske produkty a iné materiály,
- táboriť, bivakovať alebo zakladať oheň,
- vpustiť alebo ustajniť hospodárske zvieratá alebo domáce zvieratá,
- organizovať telovýchovné, športové alebo kultúrno-výchovné podujatie, ako aj iné spoločenské podujatie prístupné verejnosti,
- znečisťovať podzemné priestory,
- rušiť pokoj a ticho,
- umiestniť stavbu,
- umiestniť reklamné alebo propagačné zariadenie, informačnú tabuľu neslúžiacu na ochranu jaskyne alebo robiť reklamu na vstup do neprístupnej jaskyne.

V zmysle § 24 ods. 5 zákona v jaskyni sa **súhlas** orgánu ochrany prírody vyžaduje na:

- zriadenie výskumnej stacionárnej stanice alebo výskumnej plochy,
- sprístupnenie a prevádzkovanie jaskyne alebo jej časti na kultúrno-výchovné účely, liečebné účely a na iné verejné sprístupnenie (ďalej len „sprístupnenie jaskyne“),
- vykonávanie prípravy alebo výcviku a s nimi súvisiacich činností ozbrojenými zbormi, ozbrojenými silami, v oblasti civilnej ochrany, Hasičským a záchranným zborom, alebo zložkami integrovaného záchranného systému,
- inštaláciu alebo použitie zariadenia na svetelné a hlukové efekty, najmä na ohňostroj, laserové zariadenie, intenzívny svetelný zdroj, reprodukovánú hudbu,
- nakrúcanie filmu.

Výnimky z podmienok ochrany:

Speleoklub Turiec má platné rozhodnutie KÚŽP Žilina č. 2010/00740/Kr zo dňa 24. 6. 2010 na speleologickú činnosť v Priepesti pod Ostrou a jej okolí. Platnosť výnimky predĺžil OÚ Žilina – Odbor starostlivosti o životné prostredie do 31. 12. 2020.

b) Charakteristika prírodných hodnôt

Z **geologického** hľadiska je širšie okolie budované horninami hronika, ktoré tu vystupujú vo forme čiastkových príkrovov, a to nepalského a štureckého (kryha Drienku, vrása Tlstej). Litologická výplň je tvorená gutensteinskými

OKRESNÝ
ÚRAD
ŽILINA

Telefón
++421/041/ 507 6806

Fax
++421/041/507 6809

E-mail
Jan.Rybar2@minv.sk

Internet
www.minv.sk

IČO
00151866

vápencami, ramsauskými dolomitmi, wettersteinskými vápencami, wettersteinskými dolomitmi a gaderskými vápencami. Samotná jaskyňa je vytvorená v gaderských vápencoch na výraznej tektonickej poruche 54/72.

Biologické a paleontologické hľadisko: zo sedimentárneho profilu v jaskyni Muráň 1 (M-1) bol vyseparovaný osteologický materiál určený P. Joniakom: v najspodnejšej vrstve P-1-1 *Myotis* sp., vrstva P-1-2 *Microtus* sp., vrstva P-1-3 *Microtus* sp., vrstva P-1-4 *Microtus arvalis/agrestis*. V nadloží vrstvy P-1-4, zo závalu, bola odobraná vzorka kostí určená ako: *Chionomys nivalis*, *Microtus oeconomus*, *Microtus arvalis/agrestis*, *Dicrostonyx torquatus*, *Arvicola* sp., *Lepus europaeus*, *Mustela* sp. Na základe zisteného spoločenstva bol vek stanovený na hranicu pleistocén (vislan) / holocén. Podľa názoru J. Obucha, vzorka zo sedimentárneho profilu je jasne pleistocénna a súvisí aj s výskytom jaskynného medveďa na tejto lokalite.

Ďalšie vzorky osteologického materiálu z tejto jaskyne odobral J. Obuch, ktorý z nich určil 2 ex. *Myotis myotis*, 16 ex. *Myotis bechsteinii*, 2 ex. *Myotis brandtii*, 2 ex. *Plecotus auritus*, všetky s výskytom v holocéne. Po jednom kuse boli prítomné pleistocénne druhy *Chionomys nivalis* (lebka), *Lagopus lagopus* (humerus) a *Lagopus mutus* (tarsometatarsus).

Pri objavných prácach v jaskyni Muráň 1 (M-1) sa našli aj pomerne bohaté osteologické zvyšky prislúchajúce druhu *Ursus spelaeus* (určil A. Bendík). Do vstupného portálu zasahuje z vnútorných priestorov jaskyne mohutný zával, v ktorom sa sporadicky už pri prvotných prácach začali objavovať kosti, ktoré boli vo väčšej miere mechanicky poškodené. V súčasnom stave výskumu však nie je možné určiť, z ktorého priestoru jaskyne sa hromadili kosti nájdené v závale. Nálezy pokračovali až do novoobjavených priestorov (pomerne veľká sieň). Stav zachovania kostí sa odlišoval, poškodené boli hlavne veľké kosti končatín a lebky, menej boli poškodené kosti chodidiel a zuby. V samotnej objavej sieni boli doteraz identifikované dve miesta výskytu kostí medveďov jaskynných, ktoré vykazujú ich umiestnenie v pozícii *in situ*, resp. boli minimálne premiestnené. Pod zníženým stropom bol identifikovaný jeden dospelý jedinec a dve mláďatá (cca 6-mesačné), pri predpokladanom pokračovaní sa odkrýva kostra druhého dospelého jedinca. Celkovo bolo pri prieskumných prácach identifikovaných viac ako 300 kostí prislúchajúcich minimálne siedmim jedincom (rátané podľa nájdených lebiek a sánok). Okrem lebiek a sánok sa našli zachované kosti predných aj zadných chodidiel, kosti končatín, stavce, kosti panvy, ojedinelé úlomky lopatiek, väčší počet zubov a pazúrových lôžok, výnimočný je nález penisovej kosti.

V jaskyni zimuje približne 15 jedincov netopiera veľkého (*Myotis myotis*).

Krasová výzdoba: priestory sú bohaté hlavne na plastické sintre, ktoré pokrývajú podstatnú časť stien jaskyne v hrúbke do 10 cm. V menšej miere sa vyskytujú brká a sintrové náteky.

1.1.2. Časový prehľad vykonaných opatrení

Rozmerný vchod známy od nepamäti na konci jaskyne uzatváral rozsiahly zával z povrchu. Speleologickým prieskumom sa podarilo v roku 2012 prekonať zával a objaviť dnes známe priestory. Prieskumom sa podarilo odkrýť aj druhý vchod vo vedľajšom skalnom žľabe. Osteologický výskum drobných stavovcov vykonali P. Joniak a J. Obuch (2014). Paleontologický výskum v jaskyni realizuje aj A. Bendík od roku 2012. Podrobný biospeleologický a chiropterologický výskum zatiaľ nebol v jaskyni realizovaný.

1.1.3. Zhodnotenie súčasného stavu

Jaskyňa Muráň 1 je novoobjavená krasová lokalita s perspektívou pokračovania. Priestory jaskyne, sintrová výzdoba ako aj jej celý ekosystém sa nachádza v pomerne stabilnom stave. Jaskyňa je významná predovšetkým výskytom kostí jaskynných medveďov v polohe *in situ*.

1.2. Faktory a príčiny ohrozenia chráneného územia

Počas prieskumu vstupného závalu bolo vybudované v závale 8 m dlhé drevené paženie. V súčasnosti je paženie už značne poškodené a hrozí zasypanie jaskyne. Vchod č. 2 je situovaný na okraji sutinového kužeľa v blízkom skalnom žľabe. Tento vchod je v súčasnosti taktiež zabezpečený dreveným pažením v zlom stave. Z dôvodu, že je jaskyňa voľne otvorená, hrozí vykrádanie paleontologického materiálu, poškodenie sintrovej výzdoby, nebezpečenstvo úrazu a zasypanie jaskyne.

1.3. Zhodnotenie vzťahu k územno-plánovacej dokumentácii regiónu a k dotknutým obciam

Územno-plánovacia dokumentácia pre obec Blatnica nie je v rozpore s predkladaným programom záchrany.

2. Opatrenia na odstránenie príčin ohrozenia

2.1. V oblasti legislatívy

V súčasnosti nie je potrebná legislatívna úprava opatrení realizovaných v chránenom území.

2.2. V oblasti praktickej starostlivosti

V súčasnosti je jaskyňa voľne otvorená a dochádza k vstupu nepovolaných osôb do jej priestorov, ktoré môžu nenávratne poškodiť významné paleontologické nálezisko, ako aj celý ekosystém jaskyne. Vzhľadom na poškodenú výdrevu, stabilizujúcu voľné skaly, hrozí nebezpečenstvo zrútenia závalu a tým znemožnenie ďalšieho výskumu v jaskyni. Navrhujeme inštaláciu uzáveru vo vchode č. 2 a zasypanie a zamurovanie vchodu č. 1.

	OKRESNÝ ÚRAD ŽILINA	Telefón ++421/041/ 507 6806	Fax ++421/041/507 6809	E-mail Jan.Rybar2@minv.sk	Internet www.minv.sk	IČO 00151866

2.3. V oblasti monitoringu

Po vykonaných opatreniach zo strany Správy slovenských jaskýň, a to najmä v oblasti praktickej starostlivosti a monitoringu je predpoklad, že v budúcnosti dôjde k zlepšeniu ochrany podzemných priestorov jaskyne Muráň 1. Navrhujeme v dvojročnom trvaní monitorovať jaskyňu 1-krát mesačne dvomi členmi speleologickej strážnej služby so zreteľom na stav uzáveru.

2.4. V oblasti výchovy a spolupráce s verejnosťou

Je potrebné oboznámiť verejnosť o hodnotách a zraniteľnosti tejto jaskyne. Túto činnosť môžu vykonávať odborní pracovníci Štátnej ochrany prírody ako aj členovia speleologickej strážnej služby.

2.5. Harmonogram opatrení (termíny, náklady a zodpovednosť za realizáciu)

Lokalita č.:	Názov:	Typ opatrenia:	Rok realizácie:	Zodpovedná organizácia:	Poznámka:
1	Muráň 1 (Veľká Fatra)	1. Výroba a inštalácia uzáveru vo vchode jaskyne a zabezpečenie vstupnej šachty proti zavaleniu a zamurovanie starého vchodu jaskyne.	2017-2018	ŠOP SR-SSJ	
		2. Monitorovanie jaskyne a stavu uzáveru speleologickou strážnou službou	2017-2018	ŠOP SR-SSJ	Monitoring zabezpečený členmi speleologickej strážnej služby

3. Záverečné údaje**3.1. Použité podklady a zdroje informácií**

Archív SMOPAJ Liptovský Mikuláš
Súkromný archív Speleo Turiec
Zákon o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z.

4. Prílohy**4.1. Mapa priestorového rozčlenenia chráneného územia s lokalizáciou navrhovaných zásahov podľa katastrálnych a lesníckych máp****4.2. Prehľad foriem vlastníctva podľa druhov pozemkov**

Jaskyne sú vo vlastníctve Slovenskej republiky a spravuje ich Štátna ochrana prírody, Správa slovenských jaskýň v Liptovskom Mikuláši. Vchod do jaskyne Muráň 1 sa nachádza v katastrálnom území Blatnica, na pozemku parcelné číslo 1118 KN registra "C", druh pozemku - lesné pozemky, list vlastníctva číslo 97, vlastník Slovenská republika, správca Lesy Slovenskej republiky, š.p., námestie SNP 8, Banská Bystrica.

4.3. Doklad o prerokovaní programu starostlivosti s vlastníkmi dotknutých pozemkov**4.4. Schvaľovací protokol**

OKRESNÝ
ÚRAD
ŽILINA

Telefón
++421/041/ 507 6806

Fax
++421/041/507 6809

E-mail
Jan.Rybar2@minv.sk

Internet
www.minv.sk

IČO
00151866